

ПОНЯТТЯ ДИСКУРСУ В КУЛЬТУРНІЙ КОМУНІКАЦІЇ РЯТУВАЛЬНИКІВ

Промська А.С., к.філол.н., ст. викладач, НУЦЗУ

Сучасні тенденції розвитку суспільства характеризуються глобалізацією культурного простору, активними соціокультурними процесами як у середині соціуму певної країни, так і на рівні міжсуспільних відносин. Засоби зв'язку останньої модифікації, Інтернет-технології спричинили появу такого поняття як «інформаційне суспільство», яке характеризує сучасний стан соціуму. Термін «інформаційне суспільство» підкреслює роль і значення інформації, яка сьогодні перетворюється на «предмет масового споживання» [3].

Наразі актуальною для «інформаційного суспільства» стала й проблема вивчення взаємозв'язку «мова – суспільство» в контексті розвитку процесу комунікації через спеціальні моделі розуміння світу – дискурсивні моделі або сценарії (фрейми, за теорією Т. А. ван Дейка). Створення дискурсивних моделей пов'язане, на нашу думку, зі зміною способу передання інформації (раніше – від покоління до покоління, зараз – за допомогою соціальних мереж) [2]. Саме під терміном дискурс найчастіше розуміють: акт комунікації, «текст, занурений у життя» (Н. Арутюнова) [1]; комунікативну подію (Т. А. ван Дейк, М. Лотман та ін.) [1; 2]. Взаємодія компонентів, які визначають конкретну комунікативну ситуацію, називають комунікативною стратегією.

Відзначимо, що в сучасному глобальному інформаційному просторі важливими стають процеси культурної комунікації між індивідами, групами людей та цілими народами, оскільки будуються певні дискурсивні моделі спілкування як у межах однієї групи чи етносу, так і між різними етносами, соціальними та професійними групами людей, наприклад рятувальників, пожежників, студентів, школярів тощо. Такі ознаки як відкритість до діалогу й вміння знаходити рішення, спираючись на принципи толерантності й поваги, визначає рівень культурної компетенції фахівця будь-якої галузі.

У підсумку підкреслимо, що уявлення про дискурс як комунікативної події в процесі спілкування дозволяє говорити про нього як про категорію буття людини. Саме формування дискурсивних моделей – це проблема існування в комунікативному середовищі як окремої особистості, так і цілої групи людей різних соціальних та професійних категорій. Наразі активно вивчаються процеси комунікативної комунікації між мовцями, в межах яких досліджується індивід у взаємозв'язку із соціумом, особливо в епоху глобалізації «інформаційного суспільства».

ЛІТЕРАТУРА

1. Арутюнова Н. Д. Дискурс / Н. Д. Арутюнова // БЭС. Языкознание. – 2-е – (репринт. изд.) Лингвист. энцикл. слов. 1990 г.; гл. ред. Н. Ярцева. – М.: Науч. изд. БРЭ, 1998. – С. 136–137.
2. Дискурс іноземної комунікації: кол. монографія / [під заг. наук. ред. і кер. проф. К. Кусько; відп. секр. А. Радуга]. – Л.: Вид-во ЛНУ ім. І. Франка, 2001. – 495 с.
3. Психология общения. Энциклопедический словарь / Под общ. ред. А. А. Бодалева. – М.: Изд-во «Когито-Центр», 2011. – 600 с.